

GEZAG, OUDERSCHAPSPLAN EN ONGANG

Gezag en omgang zijn twee heel uiteenlopende zaken maar worden hier gelijktijdig besproken. Normaliter hebben ouders het gezamenlijk gezag over het kind en blijft dat ook zo na echtscheiding, zodat in die gevallen alleen een omgangsregeling kan worden vastgelegd.

Sinds het jaar 2009 is het ouderschapsplan verplicht gesteld wanneer ouders gaan scheiden. In het plan geven zij nauwkeurig aan hoe zij de opvoeding van de kinderen ter hand zullen nemen. Een belangrijk onderdeel van dat plan vormt de omgang. Wordt er gekozen voor een co-ouderschap, zo ja, is dat haalbaar of geniet een omgangsregeling de voorkeur. Voor een co-ouderschap dienen beide ouders "on speaking terms" te zijn. Bovendien moet het in financiële zin ook realistisch zijn. De rechtbank verklaart zich pas ontvankelijk in een echtscheidingsverzoek met minderjarige kinderen als het ouderschapsplan, door beide ouders ondertekend, is bijgevoegd.

Een omgangsregeling heeft meer voeten in de aarde wanneer ten aanzien van het kind alleen het moederschap vaststaat of wanneer de ouders niet met elkaar zijn gehuwd danwel gehuwd zijn geweest. In dat geval heeft de moeder "van rechtswege" het gezag over het kind. Het komt nog wel eens voor dat één van de echtgenoten nog is gehuwd op het moment dat de vrouw zwanger wordt. In dat geval zal de vader van het kind niet automatisch ook het gezag over het kind krijgen, tenzij de gehuwde ouder tijdig voor de geboorte kan scheiden en de vader het kind alsnog voor de geboorte kan erkennen bij de burgerlijke stand.

Wanneer de ouders al voor de geboorte van het kind hebben besloten om niet bij elkaar te blijven, dan kan de vader na de geboorte toch behoefte aan omgang hebben. Nu hij in dat geval niet het gezag over het kind heeft, zal hij, wanneer de moeder geen omgang wenst, dat in een gerechtelijke procedure moeten zien te bewerkstelligen. Op zich is het recht op omgang door de vader een heel sterk recht, dat de rechter niet snel zal afwijzen, zeker niet wanneer de vader niet aan een stoornis of ernstige verslaving lijdt en er wel sprake is van family life in de zin van art. 6 EVRM.

Als de moeder ontkent dat degene die pretendeert de vader te zijn, ook de vader is, dan zal eerst een Dna test moeten worden afgenomen. Als dan vast komt te staan dat de man de vader is, dan heeft hij de keuze tussen omgang na erkenning van het kind, of alleen omgang. Beide procedures zijn met veel waarborgen omkleed. In de gevallen waarin omgang wordt vastgesteld op een moment dat vader en moeder niet bij elkaar wonen, vader niet het gezag heeft en het de moeder zwaar valt dat de vader omgang wenst, dan wordt de Raad voor de kindbescherming door de Rechtbank in het proces betrokken. Desgewenst komt dan omgang onder begeleiding (in een omgangshuis) tot stand. Dergelijke procedures zijn vaak slepend en emotioneel, waar het spreekwoord "voorkomen is beter dan genezen" erg op zijn plaats is.